

Siyasi əxlaq hər kəsdə olmur

Beynəlxalq səviyyədə “zirək canfəşanlıq” da Azərbaycanın haqlı mövqeyini sarsıda bilmədi

Məlum olduğu kimi, BMT Təhlükəsizlik Şurasına sədrlik edən Fransa sentyabrın 13-ə keçən gecə Azərbaycan-Ermənistan sərhədində baş vermiş silahlı qarşıdurma ilə bağlı tələm-tələsik şuranın iclasını keçirmək təşəbbüsü göstərmiş. Üç gün öncə həmin iclas baş tutsa da, Emmanuel Makron da, iclasın təhrikçisi Nikol Paşinyan da nəticə etibarilə istəklərinə nail olmayıblar – TŞ Azərbaycana qarşı hansısa bir qətnamə qəbul edə bilməyib.

Əsl həqiqət budur ki, Ermənistan tərəfi özü sərhəd boyunca genişmiqyaslı hərbi təxribat törədərək, ordumuzun bölmələrini intensiv atəşə tutub, yolları minalayıb, çoxsaylı itkilərə səbəb olub. TŞ-nin sədri qismində Fransa Prezidenti isə yaydığı məlumatda əlavə edib ki, o, tərəflər arasında atəşlərin əldə olunmasına çalışır. Əlbəttə, iki ölkə arasında baş verən gərginliyin beynəlxalq ictimaiyyətin narahatlığına səbəb olması təqdirəlayiq haldır, amma sırf obyektiv amillərə söykənsə. İstər-istəməz sual yaranır: Bəs, BMT Təhlükəsizlik Şurası 30 illik erməni işğalı zamanı nə üçün münaciyyətə belə operativ reaksiya verməmiş, buna görə də ayaqları yer alan işğalçıların Qarabağı viran etməsinə rəvac vermişdir?

“Fəal sülhpərvər” Makron yalnız ermənilərə qahmar çıxaraq, məsələni TŞ-nin gündəliyinə saldıqdan sonra Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevə zəng edib və sərhəd insidentləri ilə bağlı narahatlığını bildirib. Əlbəttə, onun bu canfəşanlıq daha bir ermənipərəst yanaşma nümunəsidir və hansı məqsədlərə xidmət etdiyi aydındır. Buna görə də

dövlətimizin başçısı telefon danışığı zamanı bu genişmiqyaslı təxribatlara görə məsuliyyətin bilavasitə Ermənistanın siyasi-hərbi rəhbərliyinin üzərinə düşdüyünü və Azərbaycan tərəfindən cavab tədbirlərinin görüldüyünü diqqətə çatdırıb. Cənab İlham Əliyev Fransanın təşəbbüsü ilə BMT Təhlükəsizlik Şurasının gündəliyinə Ermənistanla Azərbaycan arasında sərhəddə yaranmış gərginlik məsələsinin çıxarılmasına toxunaraq, bu müstəvidə müzakirələrin obyektiv əsaslarla aparılmasının vacibliyini vurğulayıb.

Makron da, BMT TŞ rəhbərliyi də bilməmiş deyillər ki, qarşıdurmanı dayandırmaq barədə razılıq əldə olunduğundan dərhal sonra Ermənistan silahlı qüvvələrinin bölmələri ağır çaplı silahlardan istifadə etməklə Azərbaycan Ordusunun Kəlbəcər, Laçın və Daşkəsən rayonları istiqamətlərində yerləşən mövqelərini atəşə tutmaqda davam ediblər. Bölmələrimiz tərəfindən yalnız cavab tədbirləri görüldü və düşmənin atəş məntəqələri məhv olub. Prezident İlham Əliyevin dediyi kimi, Azərbaycan

Brüsseldə, həmçinin Moskvada və Soçidə aparılmış müzakirələrin davamı olaraq sülh gündəliyini dəstəkləyir və sərhəddəki son çatışmalar Ermənistanın bu danışıqları növbəti dəfə pozmaq cəhdidir.

Sentyabrın 15-də BMT Təhlükəsizlik Şurasında Azərbaycan-Ermənistan sərhədində yaranmış vəziyyətlə əlaqədar keçirilən iclasda Ermənistan tərəfinin cəfəng bəyanatlarına və hücumlarına əlavə olaraq, Ermənistanın BMT-dəki daimi nümayəndəsi Mqer Markaryan bəyan edib ki, guya Azərbaycan Naxçıvan tərəfdən Ermənistanla “yeni zərbə hazırlayır”. Azərbaycan Respublikasının BMT-dəki daimi nümayəndəsi Yaşar Əliyev isə öz çıxışında iclas iştirakçılarına son eskalasiya barədə ətraflı və sırf faktiki məlumat verərək, erməni tərəfinin uydurma təhrikçi bəyanatlarına aydınlıq gətirib. Deyib ki, sərhəddə gərginlik postmüharibə dövründə fəallaşan sülhyaratma prosesini pozmaq məqsədilə məhz Ermənistanın hərbi-siyasi rəhbərliyi tərəfindən törədilib. Bu provokasiyalara qarşı cavab tədbirləri isə məhdud xarakter daşıyır və legitim hərbi hədəflərə yönəlib.

Ermənistan nümayəndəsinin dediklərini qətiyyətlə təkzib edən Azərbaycan nümayəndəsi bildirib ki, opponentinin uydurmalarına rəğmən, onun ölkəsinin Səhiyyə Nazirliyi dinc əhali arasında tələfat və yaralananlar barədə məlumat verməyib. Əksinə, Azərbaycan tərəfdən iki dinc sakin ağır yaralanıb. Yaşar Əliyev işğalçı Ermənistanın Təhlükəsizlik Şurasına müraciətini əsl paradoks adlandıraraq, bu müzakirələrin

dövlətlərə münasibətlərin normallaşdırılması ilə bağlı bütün məsələlərin diplomatik danışıqlar yolu ilə həllinin axtarılmasının beynəlxalq birlik tərəfindən dəstəklənən siqnalı olacağına ümid ifadə edib.

Bildiyimiz kimi, TŞ, xüsusilə də onun daimi üzvləri olan ABŞ və Fransa 30 il ərzində işğalçının Azərbaycan ərazilərində törətdiyi cinayətlərə loyallaşmış, ağızlarına su alıb oturmuş və bununla da Ermənistanı Azərbaycana qarşı hüquqazidd qüvvə tətbiqinin nəticələrini möhkəmləndirməyə sövq etmişlər. Bu günə həmişəkindən daha vacibdir ki, beynəlxalq birlik sülhyaratma prosesinə öz töhfəsini versin və deməli, onsuz da delikat olan vəziyyəti daha da mürəkkəbləşdirən birtərəfli hərəkətlərdən və bəyanatlardan çəkinsin.

Təhlükəsizlik Şurasının diqqətinə çatdırılıb ki, hazırda Azərbaycan Qarabağda və Şərqi Zəngəzurdə bərpə-quruculuq işləri aparır, məcburi köçkünləri öz yurdlarına qaytarmağa, bölgədə möhkəm sülh və etmad mühihi yaradılmasına çalışır (neçə-neçə erməni hərbiçisi humanizm və xoş məram prinsipləri ilə qarşı tərəfə qaytarılıb), amma Ermənistan tərəfi buna hər vaxt mane olmaqdadır. Münaciyyət dövründə Ermənistan Azərbaycan ərazisində basdırdığı yüz minlərlə mina barədə dəqiq və ətraflı informasiya verməkdən daim imtina edir, Azərbaycan ərazisində piyadalar əleyhinə İrəvanda yeni istehsal olunmuş minalar basdırır. Bu hərəkətlər nəticəsində üçtərəfli Bəyanat imzalanandan sonra Azərbaycanın 240-dan çox vətəndaşı həlak olub və ya yaralanıb. Birinci Qarabağ savaşında Azərbaycanın 4 mindən çox vətəndaşı, həm dinc sakinlər, həm də hərbiçilər itkin düşüb. Ermənistan əsir düşmüş bu şəxslərin olduğu yeri göstərmir, hətta münaciyyət başa çatandan sonra da irqçilik əhval-ruhiyyəsini gücləndirərək, beynəlxalq hüququ pozur və BMT Beynəlxalq Məhkəməsinin 2021-ci il dekabrın 7-də irqi ayrı-seçkiliyin bütün formalarının ləğv edilməsi haqqında konvensiyasına açıq-aşkar etinasızlıq göstərir.

Bəllidir ki, Ermənistan siyasi və hərbi təxribatlara əl atmaqla iki ölkə arasında əldə edilmiş razılışmaların yerinə yetirilməsindən yayınmağa, dövlətlərə münasibətlərin normalaşması prosesini pozmağa, ikitərəfli məsələlərin həllinə üçüncü tərəfləri cəlb etməyə, öz ərazi

iddialarını və revanşist məqsədlərini dəstəkləmək üçün gərginliyin coğrafiyasını genişləndirməyə çalışıb. Bu fonda vacibdir ki, beynəlxalq birlik Ermənistanın BMT Nizamnaməsinə və beynəlxalq hüquqazidd olan siyasətini və hərəkətlərini qətiyyətlə pisləsin, rəsmi İrəvandan öz beynəlxalq öhdəliklərinə dönmədən riayət olunmasını tələb etsin, onların yerinə yetirilməsinə diqqəti artırınsın və xoşməramlı jest kimi dövlətlərə münasibətlərin normalaşmasına nail olsun.

Qeyd edək ki, BMT TŞ-də Fransa Prezidentinin təşəbbüsü ilə müzakirə olunan Ermənistan-Azərbaycan gərginliyi məsələsi ermənilər üçün sıfır nəticə ilə bitdi. “Tozanaq qoparan” Paşinyanın və Makronun gözləntiləri baş tutmadı. Belə ki, BMT Təhlükəsizlik Şurası Azərbaycana qarşı hər hansı qətnamə qəbul etmədi, iclas yalnız tövsiyə xarakterli çıxışlar və açıqlamalarla yadda qaldı. Rusiya, Çin və digər dövlətlərin nümayəndələri müzakirələrdə obyektiv, prinsipli mövqeyi nümayiş etdirdilər. Bununla da Ermənistanın, konkret olaraq, Nikol Paşinyanın Azərbaycanı beynəlxalq müstəvilərdə və diplomatik ünvanlarda təkləmək taktikası iflasa uğradı. Proses Azərbaycanın istəyinə uyğun şəkildə sonuçlandı və Ermənistan KTMT-dən aldığı “yox!” cavabının ardınca BMT TŞ-dən də heç nə əldə edə bilmədi. Beynəlxalq qurum, nəhayət, anlayır ki, onun 4 qətnaməsini 30 il icra etməyən işğalçıya “yaşıl işıq” yandırsa, gözden düşər, onsuz da möhkəm olmayan nüfuzu laxlayar.

BMT və KTMT-də canfəşanlıq fiaskoya uğrayan Ermənistan indi də Avropa İnsan Haqları Məhkəməsinə ümid bağlayır. On illər boyunca Azərbaycanın yüz minlərlə insanının işğal nəticəsində pozulmuş hüquqlarına məhəl qoymayan Avropanın bu institutunun indi Bakıda həbsdə olan erməni terrorçularının halına yanmağa başlaması da ikili standartlara misaldır. Amma qədim qitədə haqq-ədalət tam itməyibse, ermənilər bu dəfə də əliboş qalacaqlar.

Makron isə bilməli idi ki, onun BMT TŞ-yə sədrliyi üçün fərsət bilərək, erməniyönümlü canfəşanlıq etməsi onun öz nüfuzuna xələl gətirə bilər. Axı, bir vaxtlar Azərbaycan da TŞ-nin sədri olub və 20 faiz torpağı işğal altında qalsa da, birtərəfli addım atmağı özünə rəva bilməyib. Yalnız dünya miqyaslı önəmli və aktual məsələlərin həllinə üstünlük verib

ki, fərsətdə suqandırılmasın. Yeni siyasi əxlaq prinsipləri əsas götürüldü. Nə etmək olar, siyasi əxlaq hamıda və hər kəsdə olmur ki!

BMT-nin özünə gəlmə, bu qurum öz mütəbərliyini bərpə etmək qayğısına da qalmalıdır. Beynəlxalq struktur olaraq, formal bir instituta çevrilməkdən ehtiyat etməli, ikili standartlara uymamalıdır. Prezident İlham Əliyev Şanxay Əməkdaşlıq Təşkilatının son iclasında da qeyd edib ki, BMT-nin Ermənistan-Azərbaycan münaciyyəti ilə bağlı qəbul etdiyi dörd qətnamə 28 ildə həyata keçirilməyib, hansı ki, bir sıra digər hallarda icra prosesləri qısa vaxt ərzində reallaşdırılıb. Dövlət başçımızın fikrincə, bu, ikili standartlara tipik misaldır və buna qarşı beynəlxalq strukturda islahatlar yolu ilə mübarizə aparmaq zərurəti meydana çıxır.

Doğrudan da, qətnamələrin qəbul edildiyi 1993-cü ildən 2020-ci ilədək onların yerinə yetirilməsi üçün heç bir əsaslı tədbir görməyən BMT TŞ hansısa subyektiv amillərə görə, ya da güclü təsir altında addımlar atırsa, onun beynəlxalq aləmdə nə nüfuzu ola bilər? Elə buna görə də 2020-ci il sentyabrın 27-də Azərbaycan növbəti erməni silahlı təxribatına cavab olaraq əks-hücum əməliyyatlarına başlayanda heç kəs buna qarşı dillənə bilmədi. Otuz il Azərbaycan torpaqlarının erməni işğalı altında qalmasını, bir milyona qədər qaçqın və məcburi köçkünün ata-baba yurdundan didərgin salınmasını, zəbt olunan ərazilərin başdan-başa erməni vandalları tərəfindən dağıdılmasını, ekoloji terror aktları törədilməsini sükutla müşahidə edən, bizim haqlı tələblərimizi eşitməyən BMT TŞ indi birdən-birə nə yaman fəallaşdı? Makron yalançı erməni vay-şivəsinə nə tez səs verdi? Elə prinsipli məsələlərdə bu cür birtərəfli mövqelər nümayiş etdirilməsinin nəticəsidir ki, beynəlxalq quruma inam azalıb. Aşkar görünür ki, neomüstəmləkəçi ölkələr BMT-nin mexanizmlərini nəzarət altında saxlamaq qəsdindədirlər.

Yayılan məlumatlara görə, BMT TŞ Ermənistan-Azərbaycan sərhədindəki vəziyyətlə bağlı örtülü məsləhətləşmələrdən sonra açıq rejimdə müzakirələrə rəvac verilib. Amma yenə də alınmayıb. Deməli, haqq nazilsə də, üzülməyib.

**Əli NƏCƏFXANLI,
“Xalq qəzeti”**